

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXXIII. Corollarium quartum. Tametsi sine charitate dentur virtutes
Philosophicæ, sive latiùs & secundùm quid sumptæ pro habitibus
inclinatibus ad actus ex objecto, seu officis, & fine proximo ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

Liber Octavus.

- 342 *quaque bona Augustinus admittit, quæ meritaria non sint, saltem de conguo, sed ad salutem sterilia sint, ut ibidem ostendimus.*
- 353 *3º. Scriptura, Concilia, Pontifices, Patres (quorum testimonia habes Prolegom. 6. cap. ...) ad omne opus usquequaque bonum, non alia ratione gratiae requirunt auxilium, nisi quia omne eiusmodi opus vel elici, vel imperari debet à charitate, ad quam gratiae auxilium Scriptura, Concilia, Pontifices, Patres requirunt, uti demonstrabimus libro sequenti.*
- 354 *4º. Ratio propter quam Hieronymus, Augustinus, Prosper, Gregorius, Beda, Bernardus (relati eod. Prolegom. 6. cap. ult.) ad omne opus usquequaque bonum, requirunt fidem, saltem inchoatam, est quia ad omne opus usquequaque bonum requirunt charitatem. Ut enim Augustinus præfat. in Psal. 31. *Bonum opus intentio facit; intentio nem autem fides dirigit.* Quæ fides? quæ per dilectionem operatur, uti Augustinum l. 4. contra Julian. c. 3. explicantem audivimus.*
- 355 *5º. Nullum esse opus usquequaque bonum, nisi in Deum propter se dilectum relatum, communis est traditio Sanctorum, uti vidimus cap. 8. Nullum igitur esse opus usquequaque bonum, nisi ex charitate factum, communis est traditio Sanctorum.*
- 356 *Enim-verò præter relatios, sic (cum Augustino) tradunt Chrysostomus in cap. 10. epist. ad Hebr. Homil. 19. *Ex dilectione bona opera sunt.... Nihil namque bonum est, quod non per charitatem fiat.* Et Serm. de charitate quæ cuncta dirigunt: *Nihil est boni & honesti, quin ortum ex charitate ducatur.**
- 357 *Bernardus de interiori domo c. 8. Quidquid homo facit, bonum esse non potest, nisi ex bona voluntate procedat, id est, ex charitate, cum qua bonam voluntatem confundit supra n. 347. Et l. de amore c. 8. *Philosophi huius mundi justitiam coluerunt, & affectu amoris, & affectu operis, in tantum ut diceretur de eis, ab eis, oderum peccare boni virtutis amore. Sed convincuntur justitiam non amasse, qui non amaverunt te, a quo fons & origo, & in quem finis & recursus vera justitia, & sine quo omnes justitia hominum sicut pannus menstruata.* Non enim habebant fidem, quæ per dilectionem operatur, liceat affectuum quedam amorem, & opera quedam haberent honestatis. Que quia ex fonte vera justitia non prodibant, nec in vera justitia fontem ibant, tanto desperatius, quanto fortius extra viam currebant. Et opus. de charit. c. 12. *Omnia justitia opera referuntur ad illam charitatem.... & ab ipsa, tamquam fructus ab arbore, pendent. Sicut enim fructus suum à palmie recipit alimentum.... sic boni operis fructus à charitate suam recipit initium & progressum.**
- 358 *S. Aelredus l. 1. spec. charit. c. 32. *Charitas est radix, ex qua omnia bona opera, ut bona sunt, oriuntur.**
- 359 *S. Thomas 2. 2. q. 23. a. 7. ad 1. Sine charitatem potest quidem esse aliquis actus bonus ex genere, non tamen perfectè (id est usquequam) bonus : quia deest debita ordinatio ad ultimum finem. Ideoque vestitus non est circumstantiis omnibus debitibus ex parte operantis.*
- 360 *Cum his Eminentiss. D. Cardinalis Bona princip. vit. christ. p. 1. §. 28. Quidquid boni fit ab homine, quod non sit propter Deum, adedique ex Dei propter se amore, eti officio videatur bonum, deficiente tamen recto fine, malum est; id est, malè factum.*
- C A P U T XXXIII.
- Corollarium quartum. Tame si sine charitate denatur virtutes Philosophica, sive latius & secundum quid sumpta pro habitibus inclinatis ad actus ex objecto, seu officio, & sine proximo bono, & sine charitate tamen generaliter accepta, saltem imperfecta, nullam virtutem Christianam, seu strictè sumptam, completae virtutis, tam ex parte objecti, finisque proximi, quam ex parte debiti finis ultimi, rationem habentem, Sanctorum agnoscit Theologia, presertim Augustini & Aquinatis.*
- Q* uia ubi nulla intervenit charitas, saltem 361 generaliter dicta, id quod in virtute amatur tamquam finis, saltem negativè ultimus, non est Deus, sed creatura. Hoc autem sine aliqua inordinatione non fit secundum Theologiam Sanctorum; utpote secundum quam solus Deus esse potest finis, etiam negativè ultimus amoris usquequaque ordinatus, ut constat ex dictis l. 5. 6. 7. cap. 5. & praesenti lib. 8. cap. 8. & 9.
- Quodque nulla virtus, sine dicta charitate, secundum Theologiam Augustini, rationem habeat completae virtutis, sive ad debitum finem ultimum relatae, probatur imprimis ex libro ipsius de patientia c. 17. Fortitudinem gentium mundana cupiditas; fortitudinem Christianorum Dei charitas facit. Quod totidem verbis repetit Arauficanum II. can. 17. Si Christianorum fortitudinem Dei charitas facit, facit & cæteras Christianorum virtutes, justitiam, temperatiam, &c. Cum eadem sit quoad hoc ratio cæterarum, & ipsemet Augustinus quod ibi de fortitudine dixit, alibi dicat de pudicitia, continentia, &c. Siquidem lib. 1. de nupt. & concupis. c. 4. ait, *pudicum non veraciter dici, qui non propter Deum verum, fidem connubii servat uxori.* Et ibidem, ad veram continentiam conjugalem, contentus non est intentione, quâ conjuges non nisi procreandorum liberorum causâ concubunt; sed exigit intentionem liberos Deo procreandi, sive, ut ipse loquitur, generandi regenerandos, ut qui ex eis saculi filii nascuntur, in Dei filios renascantur. Hac enim est (inquit l. 4. contra Julian. c. 1.) & esse debet priorum conjugum intentio, ut regenerationi generatio preparetur.*

Quia

- 363 Quia in te Augustino concinit (ut solet) Aquinas supplem. q. 49. a. 5. ubi cum dixisset, quod duobus modis conjuges absque omni peccato convenient, scilicet causa procreanda prolis, & debiti reddendi: Ad i. addit, quod non sufficit intendere problem, sed oportet quod proles suscepit ulterius ordinetur in Deum.... Alias staretur in creatura, quod sine peccato esse non potest. Qui etiam lecit. 3. in epist. ad Galat. c. 3. proportionaliter loquitur de justitia, seu justitia debito: Si reddas tibi vel proximo quod debes, & hoc non facis propter Deum, magis es perversus, quam justus: cum ponas finem, saltem negative ultimum, actus tui in homine.
- 364 Idem de obedientia docet Augustinus de bono persev. c. 10. Ea una (charitate) Deo veraciter obediuntur. Idipsum frequenter inculcat aliis locis Prolegom. 6. cap. 8. relatis.
- 365 Præterea, cum ad suum non referuntur Authorem dona Dei (intentione scilicet fidei bone, hoc est ejus qua per dilectionem operatur, ut eo ipso loco explicat) hoc ipso malis, his utentes, efficiuntur injusti. Aug. l. 4. contra Julian. c. 3. Atqui virtutes, dona sunt Dei. Igitur hoc ipso quod ad suum non referuntur Authorem intentione fidei, per dilectionem operantis, his utentes efficiuntur injusti.
- 366 Tertio, Absit (inquit Aug. ibidem) ut virtutes cuiquam serviant nisi illi, vel propter illum, cui dicimus: Deus virtutum converte nos. Proinde virtutes, que carnalibus delectionibus, vel quibuscumque commodis & emolumentis temporalibus serviant, vera prorsus esse non possunt. Quae autem nulli rei servunt, nec ipse vera sunt. Vera quippe virtutes Deo serviant in hominibus, à quo donantur hominibus, &c. Hisce verbis Augustinus declarat, veras virtutes, sicut Deum habent Authorem & principium, à quo donantur hominibus, sic debere servire Deo ut fini, ad quem ab hominibus referantur, & propter quem exerceantur; ita ut vel ipsi servire debant, velut fini proximo; vel, si alium habeant proximum finem, proximus ille finis non intendatur finaliter nisi propter Deum.
- 367 Hoc enim genuinè significant verba ista: Absit ut vera virtus cuiquam serviat, nisi illi, vel propter illum, &c. id est, absit ut vera virtus alteri serviat, tamquam fini, nisi Deo, qui vel sit finis proximus illius, vel saltem ultimus, ad quem finaliter referatur, & propter quem finaliter intendatur. Si enim alium habeat finem in quo operans finaliter conquiescat, isti alteri servit, non Deo. Medium quippe servit fini, propter quem finaliter intenditur, ut ostendimus lib. 5. c. 8. & Augustinus loco citato declarat exemplo virtutis justitiae, quæ dum intenditur propter finem avaritiae, definit esse vera virtus justitiae, quia servit avaritiae: Te (Juliane) tanta absurditas sequitur, ut veram cogaris appellare justitiam, ergo dominam fateris avaritiam. Siquidem manus abstinerem ab alieno, si officium cogites, potest vide-
- ri esse justitia. Sed cum queritur, quare fiat? & respondeatur, ne plus pecunie litibus pereat: quomodo jam hoc factum vera poterit esse justitia, cum serviat avaritia? Ideo etiam ibidem prorsus negat, veras esse posse virtutes, quæ carnalibus delectionibus, vel quibuscumque commodis & emolumentis temporalibus serviant. Sed quænam (amabo) virtutes, carnalibus servient delectionibus, vel commodis temporalibus? sole utique illæ, quæ propter carnales sunt delectiones, temporalesve comoditates. Similiter ergo solæ illæ virtutes (Augustini sensu) Deo serviant, quæ propter Deum sunt, sive quæ propter Deum finaliter intenduntur. Cum igitur solas eas virtutes Augustinus veras esse censet, quæ Deo serviant; solas eas virtutes censet esse veras, quæ propter Deum sunt, tamquam finem, propter quem finaliter intenduntur.
- 368 De quo nullum dubitandi locum relinquit, sed disertis verbis ipsem exprimit l. 5. de Civit. c. 12. dicens: Neque enim est vera virtus, nisi qua ad eum finem tendit, quo melius non est. Et l. 19. c. 20. Non est vera sapientia, qua intentionem suam, in his qua prudenter discernit, gerit fortius, cohabet temperanter, jusque distribuit, non in illum finem dirigit, ubi erit Deus omnia in omnibus. Vult ergo vera sapientia, prudentiam, fortitudinem, temperantiam, justitiam, in Deum, velut in finem, dirigi. At quidquid sit ab homine, & non propter hoc sit, propter quod fieri debere vera sapientia præcipit, et si officio videatur bonus, ipso non recte sine peccatum est. L. 4. contra Julian. cap. 3. Ideo ergo libro illo 19. de Civit. c. 28. concludit: Virtutes, quas sibi habere videntur humana mens, per quas impetrat corpori & vitiis.... nisi ad Deum (propter se finaliter dilectum) retulerit.... vitiæ sunt. Non quod ob defectum istius relationis in se & secundum se intrinsecè vitientur (in se namque & secundum se, sive secundum officium suum, finemque proximum inculpatæ sunt) sed extrinsecè, in adjuncta sibi in individuo circumstantia mala ex parte operantis, relationem istam culpabilitatem omittentis.
- Dixi, nisi ad Deum propter se dilectum re- 369 tulerit. Tum quia Augustini contextus id manifestum facit. Subiungit enim, quod licet à quibusdam tunc vera & honesta putentur esse virtutes, cum ad seiphas referuntur, id est, propter seiphas amantur, nec propter aliud expetuntur.... etiam tunc... non virtutes, sed vitiæ sunt. Ne igitur virtus sint, sensu dicto, vult illas propter Deum, non propter se, finaliter amari & expeti. Tum quia hoc ipso quod Augustinus vult, veras virtutes referri in Deum, velut in finem quæ, vult eas referri in Deum, velut finale bonum propter quod: cum finis qui idem sit cum fine propter quem, & l. 8. de Civit. c. 8. finem, seu finale bonum, confundat cum bono propter se appetendo, dicens: finale, id est, propter seipsum appetendum.

344

370 Quartū, id ipsiū manifestē constituant alia Augustini testimonia l. 7. c. 5. relata, quibus docet, voluntariam paupertatem, continentiam, iustitiam, &c. cælesti autoritate persuaderi, non tantum propter istam vitam honestissimè agendam... verū etiam propter adipiscendam sempiternam salutem, id est Deum, prout ipse met explicat suprà l. 6. n.... Docet item, quod omnis prudentia, fortitudo, temperantia, iustitia Principis, ad solum temporale proximi bonum relata, ut scilicet illi, quibus vis in benē sit, salvi sint corpore, & ab omni cuiusquam improbitate tuti, atque pacati, non sint vera virtutes; sed tunc deminū, si virtutes illas, à quo acceperis sentiens... eas ad ipsius cultum.... conferas. Eas proinde solas veras cenlet esse virtutes, sive complectae virtutis rationem habentes, quæ propter Deum, adeoque ex charitate fiunt, ad ipsius cultum & honorem referuntur, sive, quod idem est, ad fidem quæ per dilectionem operatur. Ut enim ait l. 13. de Civit. c. 20. Virtutes, quibus prudenter, fortiter, temperanter, iusteque viviāt, omnes referantur ad eamidem fidem (quæ per dilectionem operatur, ut immediate p̄misit) non enim aliter poterunt vera esse virtutes.

371 Quintū, idem pari perspicuitate demonstrat definitio, quā Augustinus virtutem defini, aliud non esse, nisi Dei amorem. Epist. 29. Ut generaliter breviterque definitam, quam de virtute habeam notionem... virtus est charitas, quā id quod diligendum est diligitur, Deus utique, ut proximè videbitur. Epist. 52. In hac vita vera virtus non est, nisi diligere quod diligendum est. Quid autem eligamus, quod præcipue diligamus, nisi quo nihil melius invenimus? hoc Deus est. L. de morib. Eccles. c. 15. Nihil omnino esse virtutem affirmaverim, nisi summum amorem Dei (id est, amorem Dei propter se, qui summus est summitate motivi) namque illud quod quadripartita dicuntur virtus, ex ipsius amoris vario quodam affectu, quantum intelligo, dicitur. Itaque illas quatuor virtutes sic definire non dubitem, ut temperantia sit amor integrum se prebens ei quod amatur. Fortitudo, amor facile tolerans omnia propter quod amatur. Iustitia, amor soli creato servientis, & propterea recte dominans. Prudentia, amor ea quibus adjuvatur, ab eis quibus impeditur, eligens. Sed hinc amorem, non cuiuslibet, sed Dei esse dixerim, id est, summi boni.... Quare definire etiam sic luet, ut temperantiam dicamus esse amorem Dei, seī integrum incorruptumque servantem. Fortitudinem, amorem omnia propter Deum facile perferentem. Iustitiam, amorem Deo tantum servientem, & ob hoc bene imperantem ceteris, que homini subjecta sunt. Prudentiam, amorem bene discernentem ea quibus adjuvetur in Deum, ab iis quibus impeditri potest.

372 Sextū, sicut quatuor virtutes Cardinales Augustinus jam dixit esse quadruplicem Dei propter se amorem (expressè namque fortitudi-

nem v.g. definivit, amorem omnia propter Deum facile perferentem, &c.) vel amorem unum, in quatuor officia distributum: idem parviter intelligi vult de virtute religionis, quod utique sit amor debitum Deo cultum redendi, amor utique charitatis; unde enim ille colitur, nisi charitate? ait epist. 29. Non colitur, nisi amando, epist. 120. Quis cultus ejus, nisi amor eius? l. 12. de Trinit. c. 14. Hoc enim colitur, quod diligitur, in Psal. 77.

Superlunt virtutes Theologicas, fides & spes: quia charitatem sine charitate non esse, per se perspicuum est. Fides quidem, juxta Apostolum, sine charitate, famosè dicta, seu propria justorum, esse potest, inquit Augustinus l. 15. de Trinit. cap. 18. sed (juxta eundem Augustinum) non sine charitate, generaliter dicta, quæ etiam in peccatoribus reputatur. Cum esse nequeat sine pio affectu in primam Veritatem. Qui pius affectus haud dubie est bona voluntas, adeoque charitas, saltem generaliter dicta, juxta Augustinum cap. 31. citatum. Unde fidem Christianorum à fide dæmoniorum epist. 105. & frequenter alibi distinguit, in eo quod Christiani credant amando, dæmonies timendo. Atque ex Augustino Concilium Arauficanum II. can. 7. definit, neminem posse consentire evangelico predicationi, absque illuminatione & inspiratione Spiritus sancti, qui dat omnibus suavitatem in conscientiō & credendo veritati. Quam suavitatem Augustinus sexcentis locis docet nihil aliud esse nisi charitatem.

Spem denique christianam sine charitate generaliter dicta esse non posse docet Enchirid. c. 3. Spes sine amore esse non potest.... propter quod Apostolus fidem, quæ per dilectionem operatur, approbat, &c. Quibus posterioribus verbis sicut sermo est de dilectione charitatis; ita & prioribus de amore charitatis. Quod & sequitur ex suprà tradita ab ipso definitione virtutis in genere, virtutumque Cardinalium in specie.

Itaque (secundum Augustinum) nemo credit fide christianā, à fide dæmonum distinctionā, nisi pio affectu in divinam feratur Veritatem; nemo quoque bonum divinum sperat, sive certa cum fiducia expectat, nisi illud amet ut finem, propter quem possidendum creatus est. Unde proportionaliter ad id quod Augustinus de aliis dicit virtutibus, fides christiana sic describi potest: Fides est amor Dei tamquam primæ Veritatis, & propter ipsam primam Veritatem imperans intellectui, ut credat articulis obscurè revelatis. Spes est amor Dei velut summi boni nostri, propter promissum ipsius certa cum fiducia expectans futuram ipsius possessionem. Charitas est amor Dei ut in se summi boni.

Hinc fides est amor glorificans Deum ut primam Veritatem; spes, amor glorificans Deum ut summum bonum nostrum; charitas, amor glorificans Deum ut in se absolutè summum bonum, summèque in se amabile.

Hac

Amor in Deum ordinandus.

345

377 Hæc itaque est Augustini de virtutibus doctrina, secundum quam omnis virtus vel formaliter, vel fontaliter est amor Dei, seu charitas generaliter, non specialiter pro tertia virtute theologica, sed generaliter accepta pro quocumque amore Dei propter se, sive propter quodcumque divinum attributum. Quomodo proinde accepta charitas sic ad cæteras anime habet virtutes, sicut amor ad cæteros animæ affectus. Quemadmodum enim cæteri affectus anime ex dictis lib. 5. vel profluunt ex amore, vel sunt amor varia se in officia dividens, variosque veluti vultus induens; sic reliqua virtutes vel ex charitate procedunt, vel sunt charitas in varia se dividens officia, seu varios effectus, prout ipsemet Apostolus inuit. 1. Cor. 13. dicendo quod charitas patiens est, benigna est; charitas non emulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitionis... omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet.

C A P U T XXXIV.

Augustiniana illi doctrine reliquorum Patrum chorus concinit & Aquinas.

378 C oncinnunt imprimis omnes Prolegom. 6. cap. ult. relati, qui docent sine fide, saltem inchoata, nullam veram esse virtutem. Quia haud dubie loquuntur de fide per charitatem operante, per quam virtutes debitum habeant ordinem in Deum, velut finem ultimum; propter se proinde dilectum.

379 2°. Omnes qui charitatem requirunt ad bonam voluntatem. Quos relatios habes c. 31.

380 3°. Omnes qui charitatem exigunt ad quodcumque opus undequaque bonum. Quos protulimus cap. 32.

381 4°. Omnes cap. 8. & seqq. denso agmine exhibiti pro obligatione referendi omnes actus & effectus nostros in Deum propter se dilectum.

382 5°. Concinit nominatim Leo Papa serm. 47. in Quadrag. *Nuda sunt omnes sine charitate virtutes, nec potest dici in qualibet morum excellencia fructuosa, quod non dilectionis partus ediderit.*

Gregorius Homil. 27. in Evang. virtutes & multas esse dicit, per diversitatem operis, & unam in radice charitatis (sicut multa præcepta unum præceptum) sine qua non habent aliquid viriditatis, id est, non habent completam rationem veræ virtutis: *Cum cuncta sacra Eloquia Dominica sint plena præceptis; quid est quod de dilectione, quasi de singulari mandato, Dominus dicit: Hoc est præceptum meum, ut diligaris invicem? Nisi quia omne mandatum de sola dilectione est, & omnia unum præceptum sunt? Quia quidquid præcipitur, in sola charitate solidatur. Ut enim multi arboris rami ex una radice prodeunt; sic multa virtutes ex una charitate generantur. Nec habet aliquid viriditatis ramus boni operis, si non manet in radice charitatis. Præ-*

cepta ergo Dominica & multa sunt & unum: multa per diversitatem operis, unum in radice dilectionis.

Bernardus lib. de doct. pueror. *Necesse est 383 ut ipsa obedientia, charitatis affectu fiat.... Nulla quippe vera obedientia est, nisi in ea charitas fulgeat, que virtutes omnes transcendit.* Serm. 3. de divers. qui est de obedientia, patientia, & sapientia: *Inspida Deo & insulsa quodammodo nostra obedientia, seu etiam patientia est, nisi omnium que agimus, ipse sit causa (finalis: sequitur enim) quia & quidquid facimus, jubemus facere in gloriam Dei.* Sermone vero 2. de divers. (qui est de miseria humana) dixerat: *Totum est vanitas, totum stultitia, totum dementia, quidquid facis in hoc mundo, prater id solum, quod in Deum, & proprius Deum, & ad honorem Dei facis. Opus de charit. c. 2. Charitas non tam virtus potens, quam virium potentia dicenda est: eo quod ab illa omnes aliae virtutes accipiunt, ut vera virtutes sint. Et c. 10. Sine charitate nihil est virtus, & ipsa unicuique virtutum exhibet ut sit virtus.*

Aelredus, Rhievallenfis Abbas, D. Bernardi discipulus, spec. charit. l. 1. c. 10. *Neque enim virtus dicenda est, quam radix ista charitatis non promovet. Cap. 31. Ut alia virtutes, virtutes sint, charitas si oportet in omnibus.... Nec fides virtus est, nisi per dilectionem operetur; nec spes, nisi quod speratur, ametur. Cap. 33. Quidquid de radice charitatis non pullulaverit, a virtutum fructibus sequestrandum nostri Philosophi censuerunt.*

Petrus Blefensis lib. de charit. Dei & proximi c. 11. cui titulus: *Quid omnes virtutes ex charitate sint: Cum (inquit) ceteræ virtutes vicem vehiculi, vel viatici gerant ad requiem sempiternam, omnes in charitate requiescent. Illud denique admiratione dignum est, quod sine charitate nihil est virtus, & ipsa unicuique virtuti exhibet ut sit virtus.... Nec fides virtus est, nisi per dilectionem operetur; nec spes virtus est, nisi quod speratur, ametur. Rursum si velis virium naturam estimare subtilius: quid est temperantia, nisi amor quem nulla voluntas illicit? Quid est prudentia, nisi amor quem error non seducit? Quid est fortitudo, nisi amor qui nulli adversarii succumbit? Quid denique justitia, nisi amor qui, quod suum est, unicuique distribuit?*

D. Laurentius Justinianus in ligno vit. de charit. c. 3. *Sine charitate ceteræ non reputantur esse virtutes.*

D. Bonaventura in 3. dist. 23. a. 1. q. 1. *Hoc solum fit rectâ intentione, quod fit ad honorem & gloriam Dei. Sine vero rectâ intentione, nullus actus virtutis rectè incedit.*

Sed quid de Aquinate? Prorsus & ipse Augustino concinit supra n. 362. & omnibus locis quibus cap. 9. asserit omnes deliberatos actus nostros in Deum ex charitate referendos.

Concinit & opusc. 16. alias 61. de human. Chr.